

Gårdsnavn: Bøe store **Gnr/bnr:** gnr. 3028, bnr. 2

Koordinat: Ø: 626955, N: 6582509, 22 EU89-UTM Sone 32

Synbarhet: Fullt ut synlig/gjenfinnbar i terrenget

Foto: Øystein Bøe, 15.10.2009

Kulturminneregistrering

KMtype: Husmannsplass, Annet kulturminne,

Tilstand: Spor/rester finnes

Verneverdi: Ikke evaluert verneverdi

Vern: ,

Beskrivelse:

Beskrivelse: Hustuften etter bolighuset på Lena er godt synlig ved kulturminneregistreringen i 2009. Boligen hadde et areal på rundt 5 x 6 meter og ligger i sørvestlig retning omkring 70-80 meter fra jordekanten pr. 2009. Rester etter et stengjerde nord for hustuften, og en ile omkring 60 meter øst for stua. Ved befaringen i 2009 lyktes det ikke å finne hustuft etter andre bygninger på Lena.

Bosetting på Lena

Olav Spydevold skriver i sin bygdebok for Varteig fra 1956 at Lena som husmannsplass trolig ble ryddet først på 1700-tallet. Ifølge Spydevold ble det sannsynligvis lagt øde allerede i første halvdel av 1800-tallet.

Ole Svendsen (ca. 1687-1763) nevnes som husmann på Lena i 1750-årene. Han var gift med Gunhild Torkildsdatter (ca. 1678-1765). De hadde sønnene Lars og Hans, som overtok på Lena i 1756, samt datteren Olaug som først var gift med Børre Torstensen Dueholen og senere med Jon Helgesen Rogneruddalen (se ID 1053340).

Inger Louise Bergerud skriver i sin slektsbok "Slekt i øst og vest" (1992) at brødrene neppe selv bodde på

Lok. nr. 1053417 Lena forts:

Lena mens de hadde bruksrett der. Hans kom til en av gårdene på Gryte, mens Lars ble gift med Kari Olsdatter Mastekollen og fortsatte trolig som husmann der (se ID 1053296).

Inger Louise Bergerud skriver at det derfor var sønnesønnen Tore (sønn av Kari og Lars) som overtok etter Gunhild og Ole på Lena. Tore (født i 1746) var gift med Pernille Nilsdatter Rogndalen (født i 1742) og hadde barna Kari (født i 1776), Olaug (1777), Pernille (1779) og Lars (1779). Ifølge Olav Spydevolds Varteig-bok, er trolig Kari og Tore de siste husmannsfolkene på plassen. Kari dør i 1814, og som enkemann flytter Tore til Galteryggen der sønnen Lars var husmann. Tore dør hos sønn og svigerdatter i 1824.

Kuer på Lena

Dermed gikk jorda på Lena tilbake til bonden på Bøe, og trolig brukt som havn.

Ole A. Bøe (født i 1919) forteller at i hans oppvekst ble jordene på Lena som regel brukt til beite. I stedet for å drive kuene fram og tilbake mellom Lena og Bøe for melking, tok man heller bøttene med og melket på beite. Det kunne være tungt å bære melka på dårlig vei tilbake til Bøe igjen, men det ble likevel foretrukket framfor å hente kuene.

Dessuten hadde eieren av gnr. 3028, bnr. 1 sine dyr beitende mellom gårdsbebyggelsen og Lena, og at det derfor var praktiske problemer knyttet til det å få hjem dyrene to ganger daglig.

Tilhørende enkeltminner (0):

Litteratur